

spredte. Gaa vi tilbage til tidligere Krige, selv til den ældste Tid, saa vil man se, at man altid har søgt at værne om disse Havnesteder; thi det er altid blevet erkjendt — ligesom det sikkert ogsaa nu maa erkjendes —, at, skjøndt en Fjende ganske vist kan gjøre Landgang paa andre Steder end ved Havnestederne, saa er det dog en uhyre Lettelse for ham, naar han strax fra første Færd af kan lægge Beslag paa disse; han vil derved kunne affkære vort Transportmateriel, og ved Udfikning paa den flakke Strand vanskeliggjøre vor Forbindelse med de andre Landsdele i høi Grad. Det ærede Medlem udtalte ogsaa, at der var nogen Uoverensstemmelse imellem, at Flaaden vilde have et Punkt ved Aggersøfund og jeg et ved Korsør, men disse Punkter staa i meget god Harmoni med hinanden; Forterne ved Korsør ere ønskelige af de Grunde, som jeg nys har omtalt, og Anlægget ved Aggersøfund af den Grund, at Flaaden mener, at den, naar den kan faae en mindre Station der, vil kunne virke kraftigere i Storebælt og de der omkring liggende Farvande og derved lette vore Forbindelser. Det Fort, som jeg har foreslaaet anlagt ved Lillebælt, er stærkere end de andre Forter, fordi jeg anser det for væsentligt, at Fjenden ikke strax skal kunne passere Lillebælt, hvor jeg ikke har turdet vente, at der kunde blive ydet en saa stor Assistance af Flaaden som i Storebælt; men jeg har desuden sagt til de Herrer, at det er et Fort, som ikke alene vil kunne forhindre Gjenneførslinger, men som tillige vil kunne støtte Hæren, og som vil komme i god Harmoni med de Befæstningsanlæg, som muligvis paa et senere Stadium kunne blive anlagte paa dette Sted, som jeg netop anser for at være af overordenlig strategisk Betydning, medens jeg ikke kan tillægge Helsingør den Vægt, som blev tillagt det af det ærede Medlem for Standerborg Amts 1ste Valgkreds (Wæjer). Det er ganske vist, at det er bedst, om vort Forhold baade til vore Naboer mod Syd og mod Nord, ja til alle Sider, altid var saaledes, at vi kunde være betryggede, thi saa behøvede man jo slet ingen Befæstninger; men selv om vi staa paa den bedste Jod ogsaa med vor store, mægtige Nabo mod Syd — og Duffet herom deler jeg i høieste Grad med de Herrer, thi det synes mig aldeles nødvendigt for en lille Stat at staa paa en god Jod med sine mægtige Naboer — men, — siger jeg — selv om vi staa paa den bedste Jod med dem, ubeløfter det dog ikke, at der kan komme et Tidspunkt, hvor vi ikke staa paa den bedste Jod med dem, der kan komme europæiske Forhold som kunne medføre, at ikke Bevillien alene afgjør Sagerne, men andre Hensyn, og da maa vi have vort Forsvar og vor Flaade saaledes istand at vi kunne vise, at det er vor faste Villie at forsvare os saa godt, vi formaa. Der er hentydet til, at denne Plan er forskjellig fra den i 1858; ja de ere naturligvis meget forskjellige, hvad der var godt i 1858, er ingen-

lunde godt i 1875, væsentlig af den Grund, at Artilleriet, som den Gang stod paa et lavere Standpunkt, har gjort meget store Fremstridt. Dette lærte vi først at kjende ved Dybbøl, hvor Fjenden havde Skjts imod os, Prøvestykker fra alle sine Landsdele, som vort Skjts i ingen Henseende kunde maale sig med, uagtet vort Artilleri efter vore Forhold var i høi Grad respektabelt. Medens Infanterigeværet havde gjort store Fremstridt, stod Artilleriet som sagt noget i Stampe; dette har siden taget en saadan Udvikling, at de Afstande og de Murtykkelser og Pandserplader, som vare gode i 1858, ville nu ingen Betydning have mere. — Det er med disse Bemærkninger, jeg vil tillade mig igjen at anbefale mit Forslag, som altid er en jevn Begyndelse, som Intet foregriber, og om hvilket jeg har troet, at vi kunne blive enige, til det høiagtede Thing.

Wøjsen: Det undrer mig ikke, at den høitæredede Krigsminister har fundet, at der var adskillige Ting af, hvad jeg udtalte, som ikke vare saaledes, som han ønskede det, og som han ikke fandt sig foranlediget til at svare paa. Men naar han derimod sagde, at der var kastet uvekommande Hensyn ind i denne Forhandling, saa kan jeg ikke give ham Ret der. Naar der stilles Fordringer til Bevillingsmyndigheden om Anlæg, der løbe op til en Række af Millioner, 10—20, med Udsigt til Mere, saa vil det være nødvendigt, at en Række af Spørgsmaal, omfattende Samfundets Ordning i det Hele taget, kommer frem, og vi have i denne Henseende Erfaring fra tidligere Tider om, at dette ogsaa har været erkjendt. Jeg tror derfor, at de Fordringer, som jeg har tilladt mig at gjøre mig til Talsmand for, maa kræve en Besvarelse, om jeg end maa erkjende, at den ærede Minister ikke nærmest er kaldet til at optage en Diskussion derom. Men naar jeg udtalte, at den Plan, der er os forelagt, er at betragte som en Kompromisplan, saa maa jeg fastholde dette; thi det forekommer mig indlysende, at der i denne Plan er optaget Begyndelser, Bøfter om eller rettere Stykker af andre, aldeles forskjellige Planer, som ere blevne os bekendte i de sidste Aar. Den ærede Krigsminister anbefaler os nu atter stærkt Middegrundfortet — og det gjorde ogsaa flere ærede Medlemmer. Den ærede Krigsminister erkjendte, at dette Fort var utilstrækkeligt, og han vil ogsaa vide, at mange Sagkyndige ville anse det for utilstrækkeligt, selv om det blev lagt mere ned i de sydlige Regioner, som den ærede Krigsminister udtrykte sig. Der er altsaa nu kun givet en Væxel paa, hvad der vil følge; dette er kun en Del af Planen om Røbenhavns Befæstning, den øvrige Del vil følge efter, naar de første Skridt ere gjorte. Det vil vistnok blive erkjendt fra alle Sider — og det ærede Medlem fra Frederiksborg Amts 3die Valgkreds (Dinesen), som